

คดีปกครอง
เกี่ยวกับ
การละลายต่อหน้าที่
หรือ
ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความล่าช้า

ไชยเดช ตันติเวสส
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

๘ คดีปกครอง

คือ คดีพิพาทระหว่าง ผู้อยู่ใต้การปกครอง กับ ผู้(มีอำนาจ)ปกครอง หรือระหว่าง ผู้(มีอำนาจ)ปกครองด้วยกัน อันเกี่ยวข้องกับการ ใช้อำนาจทางปกครอง

การใช้อำนาจทางปกครอง

คือ

“การกระทำ” ทั้งหลายทั้งปวงที่มีกฎหมายให้ “สิทธิพิเศษ” แก่ผู้มีอำนาจปกครองดำเนินการเพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะ บรรลุผล ได้แก่ การออกกฎ คำสั่ง การกระทำอื่น สัญญาทางปกครอง

การใช้อำนาจทางปกครอง

จึงอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้อื่นได้

หากเป็น

๑. การกระทำที่เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนเสียหาย
(= ผู้อื่น ไม่ต้องการให้มีการกระทำเช่นนั้น แต่มีการกระทำดังกล่าว)
๒. การละเว้นการกระทำ อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนเสียหาย
(= ผู้อื่น ต้องการให้มีการกระทำเช่นนั้น แต่ไม่มีการกระทำดังกล่าว)

การกระทำในการใช้อำนาจทางปกครอง และก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย

ทางแก้ :

เพิกถอน ในกรณีที่การกระทำนั้นเป็นการออกกฎ, คำสั่ง
ห้าม ในกรณีที่การกระทำนั้นเป็นการกระทำอื่น

การละเว้นการกระทำในการใช้อำนาจทางปกครอง และก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหาย

ทางแก้ :

ให้กระทำการ ให้แล้วเสร็จ

(การละเว้นการกระทำ = ยังไม่มีการกระทำให้แล้วเสร็จ)

การละเว้นการกระทำ =

ยังไม่มี การกระทำให้แล้วเสร็จ

ละเลย

ล่าช้า

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พ.ศ.๒๕๕๔)

ละเอียด

(ก.) = เพิกเฉย , ทอดทิ้ง

ล้ำค่า

(ว.) = ช้ำมาก

ประเทศฝรั่งเศส ❄️

อำนาจศาลปกครอง

- ๑) คดีขอให้เพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง (กฎ หรือ คำสั่งทางปกครอง)
- ๒) คดีที่ศาลมีอำนาจเต็ม (สั่งให้ชดใช้เงิน/ค่าเสียหาย)
- ๓) คดีที่ศาลยุติธรรมขอให้วินิจฉัยแสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหน้าที่
(ตีความข้อกฎหมาย)
- ๔) คดีอาญาที่กระทำต่อทางหรือถนนสาธารณะ (สั่งปรับ/ใช้ค่าเสียหาย)
- ๕) คดีพิเศษ (คดีภาษี , คดีเลือกตั้ง , คดีบุกรุกที่ดินสาธารณะ ฯลฯ)

ประเทศฝรั่งเศส ❄️

- ไม่มีคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเว้นการกระทำ (ละเลย/ล่าช้า)

- ถือหลักทั่วไป : ต้องมีนิติกรรมทางปกครองก่อน

จึงจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อเพิกถอนได้

⇒ จึงต้องมีหลักการหนึ่งเฉยของฝ่ายปกครอง ภายหลังจากได้รับคำขอให้กระทำการใดแล้วระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดได้ผ่านพ้นไปแล้ว*

= ถือว่ามี “คำสั่งปฏิเสธโดยปริยาย” ที่จะกระทำการนั้น

(*ปัจจุบันถ้าฝ่ายปกครองหนึ่งเฉยครบ ๒ เดือน นำคดีมาฟ้องได้ภายใน ๒ เดือน นับจากครบกำหนด)

* อย่างไรก็ดี ในปัจจุบัน กฎหมายได้พยายามสร้างหลักการใหม่โดยถือว่าการหนึ่งเฉยของฝ่ายปกครองครบ ๒ เดือน = การมี “คำสั่งให้กระทำการตามคำขอโดยปริยาย” ขึ้นแทน (โดยมีข้อยกเว้นบางประการ) (รัฐบัญญัติ หมายเลข 2013-1005 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2013 และประมวลกฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานทางปกครอง มาตรา L. 231-1 เป็นต้นไป)

✈️ ประเทศเยอรมนี 🇩🇪

อำนาจศาลปกครอง

- ๑) คดีฟ้องให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครอง
- ๒) คดีฟ้องบังคับให้ออกคำสั่งทางปกครอง (กรณีปฏิเสธ/ละเลย*/ล่าช้า*)
- ๓) คดีฟ้องให้วินิจฉัยสภาพเป็นอยู่ของนิติสัมพันธ์ (สมบูรณ์/ไม่ชนะ)
- ๔) คดีฟ้องบังคับให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ (กรณีการกระทำทางกายภาพ)
- ๕) คดีฟ้องให้วินิจฉัยว่ากฎไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ๖) คดีฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง
(*รวมถึงกรณีฝ่ายปกครองนิ่งเฉยเกิน ๓ เดือน)

→ ประเทศเยอรมนี

- คดีฟ้องบังคับให้ออกคำสั่งทางปกครอง กรณีที่ฝ่ายปกครองปฏิเสธหรือละเลย/ล่าช้า ในการออกคำสั่ง
 - = หากเป็นกรณีอำนาจผูกพัน (ฝ่ายปกครองไม่มีดุลพินิจอีกต่อไป) ศาลสั่งบังคับให้ฝ่ายปกครองออกคำสั่งทางปกครองตามคำขอได้
 - = แต่หากเป็นกรณีที่ฝ่ายปกครองยังมีอำนาจดุลพินิจอยู่ ศาลสั่งให้ฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจพิจารณาออกคำสั่งภายในกำหนดเวลา
- คดีฟ้องบังคับให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ
 - = เช่นเดียวกัน

😊 ประเทศไทย ปี

ความเป็นมา

๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช ๒๔๗๖

มาตรา ๕ คณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่

(๓) พิจารณาพิพากษาคดีปกครองตามที่ได้มีกฎหมายให้อยู่ในอำนาจคณะกรรมการกฤษฎีกา

- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอำนาจคณะกรรมการกฤษฎีกาในคดีปกครอง พุทธศักราช

(๒๔๗๘)

มาตรา ๕ ในกรณีที่เจ้าพนักงานหรือคณะเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองมิได้มีคำสั่งหรือมิได้
กระทำการภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือถ้ามิได้มีกำหนดเวลาบัญญัติไว้
ภายในสามเดือนนับตั้งแต่วันที่บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ร้องขอให้มีคำสั่งหรือให้กระทำการนั้นๆ
 ให้ถือว่าเจ้าพนักงานหรือคณะเจ้าพนักงานเช่นว่านั้น ได้มีคำสั่งอันเป็นปฏิบัติต่อผู้ร้องขอ
 หรือได้ปฏิเสธไม่ยอมกระทำการตามที่ได้ร้องขอนั้น ในกรณีเช่นนี้ผู้ร้องขออาจดำเนินการ
ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้

😊 ประเทศไทย ๒

- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยคณะกรรมการ
กฤษฎีกา พุทธศักราช (๒๕๗๘)

(ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับไม่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร)

๒) พระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ.๒๕๕๒

มาตรา ๔ บรรดาเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณาต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ต้องเป็นเรื่องราวซึ่งผู้เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ประสงค์ให้ได้รับการปลดเปลื้องทุกข์ที่ตนได้รับ โดยจำเป็นที่จะต้องขอให้รัฐบาลช่วยเหลือ หรือ

(๒) ต้องเป็นเรื่องราวร้องทุกข์ที่ผู้เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ หรือผู้อื่น หรือสาธารณชนได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐบาล หรือเทศบาลปฏิบัติกรนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือละเลยต่อหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ใช้ดุลยพินิจเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่สุจริต

๓) พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๙ เรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะรับไว้พิจารณาได้ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเรื่องและผู้ร้องทุกข์ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และ

(๒) ความเดือดร้อนหรือความเสียหายตาม (๑) นั้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ก) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

(ข) ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(ค) กระทำการนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

๔) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

[(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร]

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจศาลปกครอง

มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)

คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ความหมายของการ “ละเลย” หรือ “ล่าช้า”

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔)

“ละเลย” หมายความว่า เพิกเฉย ทอดทิ้ง

“ล่าช้า” หมายความว่า ช้ามาก

๑) ละเลย จึงมีความหมายว่า ไม่เริ่มลงมือทำเลย หรือทำไปแล้วบางส่วน แล้วหยุดเป็นการถาวร

๒) ล่าช้า จึงมีความหมายว่า เริ่มลงมือทำแล้ว แต่ยังไม่แล้วเสร็จ ยังคงทำอยู่ โดยใช้เวลานาน

◇ ดังนั้น ในการ (ไม่) กระทำ (ให้แล้วเสร็จ) เดียวกัน จึงไม่อาจเป็นทั้ง “ละเลย” และ “ล่าช้า” ได้

➤ ความหมายของ “หน้าที่” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔)

“หน้าที่” หมายความว่า กิจที่ต้องทำด้วยความรับผิดชอบ

(อาจพบคู่กับคำว่า “อำนาจ” ซึ่งหมายความว่า สิทธิ , ความสามารถ หรือสิ่งที่สามารถทำหรือบันดาลให้เกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ , ความรุนแรง , การบังคับ , พลังบังคับให้การเป็นไป หรือไม่เป็นไป หรือให้ต้องปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือส่งผลให้เกิดสิ่งหนึ่งสิ่งใด)

◇ กฎหมายอาจใช้คำอื่นที่แสดงให้เห็นว่าเป็น “หน้าที่” ก็ได้ เช่น “ให้...”
“...ต้อง...”

◇ แต่ไม่ว่าจะใช้คำใด ถ้ากรณีที่ต้องพิจารณาเป็นเรื่องที่ “ต้องทำ”
สิ่งนั้นแล้ว ย่อมถือเป็น “หน้าที่” ทั้งสิ้น

➡ ความหมายและขอบเขตของ “หน้าที่”

ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ต้องเป็น “หน้าที่ทางปกครอง” เท่านั้น ได้แก่ หน้าที่เกี่ยวกับ :

๑. การจัดทำกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่น
๒. การจัดทำบริการสาธารณะ
๓. การดูแล รักษา หรือจัดการทรัพย์สินที่ใช้หรือเกี่ยวข้องในการ
จัดทำบริการสาธารณะ

(ความเห็นของ ศ.พิเศษ ดร. วรพจน์ วิศรุตพิชญ์)

“หน้าที่”

➡ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๙๖

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
 - (๒/๑) รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริม สนับสนุน หน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว
- (๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ฯลฯ

ฯลฯ

“หน้าที่” และ “อำนาจหน้าที่”

↳ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗
 มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล
 ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล
 มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(๑/๑) รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริม
 สนับสนุน หน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าว

(๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ
 รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ฯลฯ

ฯลฯ

“อำนาจหน้าที่”

พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๘ สภาทนายความมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทะเบียนและออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาทนายความ

และตามอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ให้” / “ต้อง”

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

มาตรา ๓๙/๑ การออกคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือในเรื่องใด หากมิได้มีกฎหมายหรือกฎกำหนดระยะเวลาในการออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นไว้ เป็นประการอื่น ให้เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองนั้นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของเจ้าหน้าที่ที่จะกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖๙ การแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอาจกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะให้กระทำเป็นหนังสือก็ให้แจ้งเป็นหนังสือ

ฯลฯ

ฯลฯ

ความหมายของ “กฎหมาย” ที่กำหนดหน้าที่ให้ต้องปฏิบัติ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔)

“กฎหมาย” หมายความว่า กฎเกณฑ์ที่ผู้มีอำนาจตราขึ้นเพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติ
ตามเป็นการทั่วไป ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามย่อมได้รับผลร้าย

ในทางวิชาการ “กฎหมาย” ในความหมายอย่างแคบ หมายถึง กฎหมายที่
ผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่
รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด เท่านั้น

“กฎหมาย” ในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง กฎหมายใน
ความหมายอย่างแคบและรวมถึงกฎหมายลำดับรอง
(หรือกฎ) ที่อาศัยอำนาจของกฎหมายในความหมาย
อย่างแคบออกใช้บังคับด้วย ได้แก่ พระราชกฤษฎีกา
กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ฯ

“กฎหมาย” ที่กำหนดหน้าที่ให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)
คือ กฎหมายในความหมายอย่างกว้าง

ตัวอย่าง : รวมถึง “ระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ
พ.ศ. ๒๕๒๐” (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๓๐/๒๕๔๕)

👉 คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๓๐/๒๕๔๕

ตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๑๖ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ กำหนดให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่จัดเก็บหรือรับชำระเงิน ต้องออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ชำระเงินทุกครั้ง เว้นแต่การรับเงินค่าธรรมเนียมที่มีเอกสารของทางราชการระบุจำนวนเงินที่ชำระอันมีลักษณะเช่นเดียวกับใบเสร็จรับเงิน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ออกใบเสร็จรับเงินให้กับผู้ฟ้องคดีจึงเป็นกรณีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ดังนั้น “หน้าที่” ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)

ต้องไม่ใช่ :

- หน้าที่ตามสัญญา

เช่น การที่ บ. ทีโอที จก. (มหาชน) (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่เชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม กับผู้ฟ้องคดี ไม่ใช่หน้าที่ตามกฎหมาย แต่เป็นหน้าที่ตามข้อตกลงในสัญญาที่ต้องเจรจากัน เป็นความสัมพันธ์ตามกฎหมายเอกชน ไม่ใช่ข้อพิพาท ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)...

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๓๗๑/๒๕๕๘ และ อ. ๑๓๗๒/๒๕๕๘)

- หน้าที่ตามนโยบาย

เช่น การที่กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่จัดให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นผู้บริหารโรงเรียนไปศึกษาดูงานต่างประเทศตามประกาศให้รางวัล ซึ่งเป็นเพียงนโยบายในการบริหารจึงมิใช่...การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)...

(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๖/๒๕๔๖)

- หน้าที่ซึ่งเป็นมูลหนี้ตามกฎหมาย *

เช่น การไม่จ่ายเงินค่าทดแทนการเวนคืน หรือบำเหน็จ ตามกฎหมายหรือระเบียบ ไม่ใช่การละเลยต่อหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่เป็นการไม่ชำระหนี้ซึ่งเป็นมูลหนี้ตามกฎหมาย

อาจถือได้ว่าเป็น “ความรับผิดชอบอื่น” อันเนื่องจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ หรือคำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น

การหักเงินเดือนชำระหนี้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๙/๒๕๕๙) การออกใบรับรองแพทย์

(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๖/๒๕๕๔) ไม่ใช่หน้าที่ตามกฎหมาย

๘ การบรรยายฟ้อง

- ผู้ฟ้องคดีอาจบรรยายฟ้องโดยกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า อย่างไรอย่างหนึ่ง
(ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงชัดเจน)
 - หรืออาจบรรยายฟ้องโดยกล่าวอ้างรวม ๆ ว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า ทั้งสองกรณีก็ได้
(ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบข้อเท็จจริงที่ชัดเจน)
- = ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดประเภทคดีให้สอดคล้องกับคำฟ้องที่บรรยายมาได้

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี

(๑) ความเป็นผู้เสียหาย (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

กรณีละเลยต่อหน้าที่ : ฝ่ายปกครองไม่เริ่มทำเลย/ทำแล้วหยุดถาวร

เหตุแห่งการฟ้องคดีเริ่มต้น

- กรณีหน้าที่ทั่วไป
- กรณีหน้าที่เฉพาะ

หน้าที่ทั่วไป

-หน้าที่ที่ฝ่ายปกครองมีอยู่ตามกฎหมายตั้งแต่มีการจัดตั้งฝ่ายปกครองนั้น หรือตั้งแต่มีกฎหมายมอบหมายให้ฝ่ายปกครองนั้นมีหน้าที่ และต้องปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา

ตัวอย่าง

- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ มาตรา ๕๐
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๘๙
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๓๗
- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๔๐
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๔๔
- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ มาตรา ๗๑ , มาตรา ๗๓

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๒๘

✧ มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(๒) การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) การจัดการจราจรและการวิศวกรรมจราจร

(๗/๑) การส่งเสริมและสนับสนุนสถานีตำรวจ และหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และ (๗)

ฯลฯ

ฯลฯ

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕

✧ มาตรา ๓๗ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ประกอบการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายความเสียหายหรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

ฯลฯ

ฯลฯ

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

◇ มาตรา ๔๐ ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจดำเนินการดังนี้

(๑) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ลูกจ้าง หรือบริวารของบุคคลดังกล่าว ระวังการกระทำดังกล่าว

(๒) มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือ บริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณดังกล่าว และ

(๓) พิจารณามีคำสั่งตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งตาม (๑)

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

✧ มาตรา ๔๔ นอกจากอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) โฆษณาให้ประชาชนได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด
- (๓) ตักเตือนผู้กระทำความผิด หรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป
- (๔) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำสั่งตักเตือนและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๕๑/๒๕๖๓

✧ เมื่อผู้ฟ้องคดีบรรยายเหตุแห่งการฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลนคร) ละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยปล่อยให้มีการวางขายสินค้าบนสะพานลอยบริเวณหน้า ห้างสรรพสินค้า พ. รวมทั้งไม่บำรุงสะพานลอยจนทำให้มีลักษณะลื่นและน่าจะเกิดอันตรายและปล่อยให้ มีขยะในบริเวณสะพานลอยดังกล่าวเป็นจำนวนมาก อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดียังปล่อยให้มีการวางขายสินค้าและ ตั้งจุดเรียกรถจักรยานยนต์บริเวณทางเท้าฝั่งตรงข้ามห้างสรรพสินค้าดังกล่าว รวมทั้งไม่ดำเนินการทำความสะอาดและปล่อยให้มึนน้ำเน่าขังส่งกลิ่นเหม็น อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อ หน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒) (๒/๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และโดยที่หน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ใดร้องขอให้มีการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวก่อน ดังนั้น หากพิจารณาแล้วได้ความว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่เดินทางสัญจรในบริเวณพิพาทเป็นประจำและผู้ถูกฟ้องคดี ละเลยต่อหน้าที่ตามคำฟ้องจริง ผู้ฟ้องคดีย่อมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการ งดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีหนังสือ ร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ (ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติม) โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

◇ มาตรา ๗๑ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลในจังหวัดนั้น ให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ในกรณีให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือน เทศบาล และตรวจสอบกิจการ เรียงรายงานและเอกสารหรือสถิติใดๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจน เรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมดูแลเทศบาลตำบลในอำเภอนั้น ให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ในกรณีให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือน เทศบาลตำบล และตรวจสอบกิจการ เรียงรายงานและเอกสารหรือสถิติใดๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจน เรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

◇ มาตรา ๗๓ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพ ของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทาง จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ ให้เสนอความเห็น ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้ ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาล พ้นจากตำแหน่งก็ได้ คำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๙/๒๕๕๔

ผู้ฟ้องคดีในฐานะเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลและราษฎรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าราชการจังหวัด) วินิจฉัยเห็นควรให้ยุติเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนว่านายกเทศมนตรีตำบลมีพฤติการณ์รับเงินจากผู้รับจ้าง และผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ดำเนินการเสนอความเห็นพร้อมด้วยหลักฐานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรีตำบลพ้นจากตำแหน่ง และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายดังกล่าวจำเป็นต้องมีคำสั่งของศาลตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือ สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่มาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีริเริ่มใช้ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ดำเนินการ การฟ้องคดีนี้จึงต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งการยุติเรื่องร้องเรียนไว้ก่อน การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๑/๒๕๕๗

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองปลัดเทศบาลและเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี (นายอำเภอ) ที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ให้เพิกถอนการอนุมัติเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ ของเทศบาลตำบล ทั้งที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มอบอำนาจให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในเรื่องการอนุมัติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น จำต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อันเป็นอำนาจหน้าที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีริเริ่มใช้ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ดำเนินการแต่อย่างใด การฟ้องคดีนี้จึงต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๔ อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องที่พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

หน้าที่เฉพาะ

- หน้าที่ที่ฝ่ายปกครองมีอยู่ตามกฎหมายตั้งแต่มีการจัดตั้งฝ่ายปกครองนั้น หรือตั้งแต่มีกฎหมายมอบหมายให้ฝ่ายปกครองนั้นมีหน้าที่ แต่จะเริ่มปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ต่อเมื่อมีคำขอ

ตัวอย่าง

- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๒๕
- พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.๒๕๐๙ มาตรา ๔
- พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๑๖
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม , มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง

➤ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

★ มาตรา ๒๕ ในกรณีที่เป็นการยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงาน
ท ่อ ง ติ ้น
ตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต พร้อมด้วย
เหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมี
คำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน
สองคราวคราวละไม่เกินสี่สิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็น
แต่ละคราวให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลา ตามวรรคหนึ่งหรือตามที่ได้
ขยายเวลาไว้แล้วแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตหรือมีคำสั่งไม่อนุญาต
ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบโดยไม่ชักช้า

(มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒)

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

★ มาตรา ๔ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งสถานบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการพิจารณาอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่คำนึงถึงประวัติการกระทำ ความผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการประกอบด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับประวัติการกระทำ ความผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ ตามวรรคสองรวมทั้งการขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖)

➤ พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑

★ มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการสถานพยาบาล เว้นแต่
ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอ การออกใบอนุญาต และการประกอบกิจการสถานพยาบาล
ประเภทใดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน
กฎกระทรวง

➤ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

★ มาตรา ๑๑ (วรรคหนึ่ง) ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ และประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว และเมื่อจะเริ่มประกอบกิจการโรงงานให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน

ฯลฯ

ฯลฯ

(วรรคสาม) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับแจ้งเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้แจ้งในวันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งประกอบกิจการโรงงานได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

★ มาตรา ๑๒ (วรรคหนึ่ง) ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว และประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อสังเกต

แต่ศาลปกครองสูงสุดในหลายคดีได้วินิจฉัยว่า แม้หน้าที่ที่ฝ่ายปกครองต้องปฏิบัติจะเป็นหน้าที่ทั่วไป แต่การที่ผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองว่า ฝ่ายปกครองละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) ได้ นั้น จะต้องปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ไปร้องขอต่อฝ่ายปกครองให้ปฏิบัติหน้าที่นั้นเสียก่อน

(คำสั่งศาลปกครองศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๐/๒๕๔๕ และที่ ๒๘๕/๒๕๔๗)

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๐/๒๕๔๕

แม้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ บัญญัติให้เทศบาลนครมีหน้าที่บำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ โดยให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่บริหารงานราชการของเทศบาล ให้เป็นไปตามกฎหมาย ประกอบกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลปรับปรุงบำรุงรักษาถนน ทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ และสถานที่ต่าง ๆ และมีอำนาจห้ามมิให้ผู้ใดก่อเหตุรำคาญ หรือระงับหรือควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้ก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลนคร) มิได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีนั้น ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ผู้ฟ้องคดีจะนำมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาทางเข้าออกที่มีสภาพเป็นหลุมเป็นบ่อและมีน้ำเน่าท่วมขังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง โดยผู้ฟ้องคดีก็ได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่เกิดจากเหตุรำคาญดังกล่าวเสียก่อน นั้น จะถือว่ามีข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งเกิดขึ้นระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตาม วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ หาได้ไม่

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๕/๒๕๔๗

ผู้ฟ้องคดีเพียงแต่อ้างว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่หน่วยงานทางปกครอง ไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ความทุกข์ร้อนนำเข้ามาเดินเร่ร้อนบนถนนสายต่างๆ ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยังมีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครอง เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไข เยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่เกิดขึ้นจากเหตุดังกล่าว และไม่ปรากฏว่าได้เกิดความเสียหายอันเป็นความเสียหายที่ใกล้ตัวที่เกิดกับผู้ฟ้องคดีโดยตรง เช่น ความเสียหายที่ถูกช่างทำร้ายแก่ชีวิต แก่ร่างกาย หรือแก่ทรัพย์สิน โดยเกิดขึ้นกับตัวผู้ฟ้องคดีหรือกับบุคคลใกล้ชิดผู้ฟ้องคดี เป็นต้น นอกจากความเดือดร้อนรำคาญที่ไม่อาจใช้ถนนได้อย่างสะดวก ซึ่งก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอ ให้หน่วยงานทางปกครองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ให้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนรำคาญดังกล่าว ดังนั้น จึงยังถือไม่ได้ว่ามีข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งเกิดขึ้นระหว่างผู้ฟ้องคดีกับหน่วยงานทางปกครองแล้วตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

ความเป็นผู้เสียหาย (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

กรณีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า : ฝ่ายปกครองยังทำอยู่ แต่ยังไม่เสร็จ

เหตุแห่งการฟ้องคดีเริ่มต้น

- กรณีหน้าที่ที่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลา/ระดับการเร่งรัด
- กรณีหน้าที่ที่ไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลา/ระดับการเร่งรัด

มีกฎหมายกำหนดระยะเวลา

- ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ล่วงพ้นไปแล้ว

ตัวอย่าง

- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๒๕ , มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๓๙/๑, มาตรา ๔๕
- พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๐
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓๗ , มาตรา ๓๘
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๙

➤ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

★ มาตรา ๒๕ ในกรณีที่เป็นกรยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาตหรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองคราว คราวละไม่เกินสี่สิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละคราวให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลา ตามวรรคหนึ่งหรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้ว แต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตหรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบโดยไม่ชักช้า

(มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙)

➤ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

- ✦ มาตรา ๕๒ (วรรคหนึ่ง) ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้แจ้งตาม มาตรา ๓๙ ทวิ และผู้ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายใน สามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

ฯลฯ

ฯลฯ

(วรรคสาม) ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัย อุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แล้วแจ้ง คำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์และเจ้าพนักงานท้องถิ่น

➤ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

★ มาตรา ๓๙/๑ การออกคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือในเรื่องใด หากมิได้มีกฎหมายหรือกฎกำหนดระยะเวลาในการออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นไว้เป็นประการอื่น ให้เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองนั้นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของเจ้าหน้าที่ ที่จะกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง

* (ดูมาตรา ๒๗ – การตรวจคำขอ ด้วย)

(มาตรา ๓๙/๑ และมาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗)

★ มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาคำอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

➤ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

★ มาตรา ๑๐ ผู้อนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

เมื่อครบกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ แล้ว หากผู้อนุญาตยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุกเจ็ดวัน จนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมทั้งส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทราบทุกครั้ง

ในกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเห็นว่าความล่าช้านั้นเกินสมควรแก่เหตุหรือเกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของผู้อนุญาต ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานนั้น

ในกรณีไม่แจ้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือว่าผู้อนุญาตกระทำการหรือละเว้นกระทำการเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เว้นแต่จะเป็นเพราะมีเหตุสุดวิสัย

* (ดูมาตรา ๘ – การตรวจคำขอ ด้วย)

➤ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

✦ มาตรา ๓๗ ในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือติดต่อประสานงานในระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานแต่ละงานและประกาศให้ประชาชนและข้าราชการทราบเป็นการทั่วไป ส่วนราชการใดมีได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานใดและ ก.พ.ร. พิจารณาเห็นว่างานนั้น มีลักษณะที่สามารถกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จได้ หรือส่วนราชการได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จไว้ แต่ ก.พ.ร. เห็นว่าเป็นระยะเวลาที่ล่าช้าเกินสมควร ก.พ.ร. จะกำหนดเวลาแล้วเสร็จให้ส่วนราชการนั้นต้องปฏิบัติก็ได้

ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องตรวจสอบให้ข้าราชการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาดตามวรรคหนึ่ง

✦ มาตรา ๓๘ เมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชนหรือจากส่วนราชการด้วยกันเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ที่จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายในสิบห้าวันหรือภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๗

➤ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์

พ.ศ. ๒๕๖๒

★ มาตรา ๔๙ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่พอใจเงินค่าทดแทนที่กำหนดไว้ในสัญญาซื้อขายตามมาตรา ๒๕ และเงินค่าทดแทนเพิ่มเติมตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง เงินค่าทดแทนที่ได้รับหรือวางเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเงินจากเจ้าหน้าที่หรือรับเงินที่วางไว้ แล้วแต่กรณี

การพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย และผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการตีราคาอสังหาริมทรัพย์จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน เป็นผู้พิจารณาและเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์และให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นจากคณะกรรมการดังกล่าว

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น คณะกรรมการไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการเสนอรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาขยายระยะเวลาออกไปอีกก็ได้ แต่ต้องเสนอต่อรัฐมนตรีก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง และรัฐมนตรีจะอนุญาตให้ขยายครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ได้แต่เมื่อรวมเวลาที่ขยายแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง

ในการดำเนินการตามวรรคสอง รัฐมนตรีจะวางระเบียบกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนก็ได้

มีกฎหมายกำหนดระยะเวลา

ยกเว้น : เช่น

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ (ยกเลิกแล้ว)

มาตรา ๑๙ วรรคสอง บัญญัติในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไม่วินิจฉัยอุทธรณ์กรณีเจ้าหน้าที่ไม่เวนคืนโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลืออยู่จากการเวนคืนซึ่งใช้การไม่ได้แล้วตามคำร้องขอของเจ้าของให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ ให้ถือว่ารัฐมนตรีวินิจฉัยให้เจ้าหน้าที่เวนคืนตามคำร้องขอของเจ้าของ = ไม่มีทางเกิดกรณีล่าช้าในการวินิจฉัยอุทธรณ์ได้เลย

- พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๖ บัญญัติในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์พิจารณาอนุญาต ไม่เสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ให้ถือว่าอนุญาต = ไม่มีทางเกิดกรณีล่าช้าในการพิจารณาอนุญาตได้เลย

(มีต่อ)

มีกฎหมายกำหนดระยะเวลา

(ต่อ)

ยกเว้น : เช่น

- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๑๙ วรรคสี่ บัญญัติในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยังพิจารณาอุทธรณ์ไม่แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานความเห็นจากหน่วยงานของรัฐ (รวมถึงระยะเวลาที่มีการขยาย แล้วแต่กรณี) ให้ยุติเรื่อง = ไม่มีทางเกิดกรณีล่าช้า ในการพิจารณาอุทธรณ์ได้เลยเช่นกัน

มีกฎหมายกำหนดระดับการเร่งรัด

- ในบางกรณีกฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ไว้ชัดเจน
แต่ ได้กำหนดระดับ “การเร่งรัด” การปฏิบัติหน้าที่โดยใช้คำว่า : “ภายในเวลาอันสมควร”
 “โดยไม่ชักช้า” “โดยเร็ว” “โดยด่วน” “โดยเร่งด่วน” “โดยพลัน” หรือ “โดยทันที”
ได้แก่ - พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๔ วรรคสอง
 = โดยเร็ว
- พระราชบัญญัติกำหนดวิธีการระงับการค้างกำไรเกินสมควรจากราชการ พ.ศ. ๒๕๓๑
 มาตรา ๙ = โดยด่วน
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๒๗
 = โดยพลัน
- จากถ้อยคำที่กฎหมายใช้ ฟังอนุมานได้ว่ากฎหมายประสงค์จะให้ฝ่ายปกครองปฏิบัติหน้าที่ให้แล้วเสร็จ
โดยมีความยืดหยุ่นหรือโดยรวดเร็วกว่ากรณีการกำหนดระยะเวลาไว้ชัดเจน จึงเป็นกรณีที่
ศาลจะต้องใช้ดุลพินิจวินิจฉัย เป็นกรณีๆ ไปว่าจะนำระยะเวลาเท่าใดมาเป็นเกณฑ์พิจารณาว่า
 เหตุแห่งการฟ้องคดีเริ่มต้นแล้ว

ไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลา/ระดับการเร่งรัด

- ศาลนำระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ ตอนท้าย แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาปรับใช้

= ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้ว

✧ มาตรา ๔๙ (ตอนท้าย)นับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี

(๒) อำนาจศาลในการออกคำสั่งบังคับ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

- พิจารณาจากคำขอทำยฟ้องของผู้ฟ้องคดี

กรณีละเลยต่อหน้าที่

มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒)

สั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือ
เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม

กรณีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า

หน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี

(๓) การแก้ไขเยียวยาภายในฝ่ายปกครองก่อนฟ้องคดีต่อศาล

(มาตรา ๔๒ วรรคสอง)

โดยทั่วไป - ไม่มี

ยกเว้นบางกรณี เช่น มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวก โดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี

(๔) ระยะเวลาการฟ้องคดี

- ปรับใช้มาตรา ๔๙

มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดี (ตามมติที่ประชุมใหญ่ฯ)

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับ และมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลกำหนด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งฯ และฟ้องว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย และมีคำขอให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เงิน ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นคดีที่มีสองข้อหา แม้คดีทั้งสองข้อหาจะเกี่ยวเนื่องกันก็อาจแยกพิจารณาวินิจฉัยว่า การฟ้องคดีแต่ละข้อหาเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการที่ศาลจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้หรือไม่ ออกจากกันได้ ดังนั้น แม้ศาลไม่อาจรับคำฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรไว้พิจารณาได้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งฯ กำหนดแล้ว แต่ศาลก็อาจรับคำฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรไว้พิจารณาได้ ถ้าหากว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีข้อหานี้ภายในระยะเวลาการฟ้องคดีที่มาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนด

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๑๓/๒๕๔๕

ระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ต้องยื่นฟ้องภายในระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่เมื่อปรากฏว่าเหตุเดือดร้อนรำคาญซึ่งเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดียังคงมีอยู่ถึงวันฟ้องคดี ผู้มีหน้าที่ย่อมต้องมีหน้าที่ตามกฎหมายในการแก้ไขความเดือดร้อนรำคาญดังกล่าว ถึงแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้แล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม เห็นว่า การฟ้องคดีดังกล่าวเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมสมควรที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้

การแสวงหาข้อเท็จจริง

หากได้ความว่า : หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ไม่เริ่มลงมือปฏิบัติหน้าที่ หรือเริ่มลงมือปฏิบัติหน้าที่ไปบางส่วนแล้วหยุดการปฏิบัติหน้าที่อย่างถาวร

ศาลต้องวินิจฉัยว่า : ละเลยต่อหน้าที่

หากได้ความว่า : หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ แต่ยังไม่แล้วเสร็จ และระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่ศาลเห็นสมควรได้ล่วงพ้นไปแล้วจนเกินสมควร

ศาลต้องวินิจฉัยว่า : ล่าช้าเกินสมควร

(แม้ตามคำฟ้องอ้างเหตุไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่ศาลแสวงหามาได้ ศาลก็วินิจฉัยตามข้อเท็จจริงได้)

ตัวอย่างคดีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๓๑/๒๕๕๐

โดยที่พระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔ ตามมาตรา ๖ มาตรา ๙ กำหนดให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำกิจการรับขนส่งผู้โดยสาร สินค้า พัสดุภัณฑ์และของอื่น ๆ ซึ่งเป็นบริการสาธารณะ โดยในการจัดทำกิจการบริการสาธารณะดังกล่าวต้องคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและประชาชนและความปลอดภัยตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วย กล่าวโดยเฉพะาหน้าตาของตู้รถโดยสารของขบวนรถไฟเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ารถโดยสารที่ไม่มีหน้าต่างจึงไม่อาจเรียกได้ว่ารถโดยสาร แต่เป็นรถขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ และต้องถือว่าผู้ให้บริการรถโดยสารสาธารณะที่ไม่มีหน้าต่างปฏิบัติต่อผู้โดยสารเยี่ยงวัตถุ ซึ่งเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้ตู้รถโดยสารของขบวนรถไฟทุกขบวนมีหน้าต่าง และดูแลรักษาหน้าต่างตู้รถโดยสารทุกคันให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้การได้สมวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีหน้าต่าง การที่การรถไฟแห่งประเทศไทยยินยอมให้มีการติดตั้งป้ายโฆษณาสินค้าและบริการที่กระจกหน้าต่างตู้โดยสารของขบวนรถไฟ ซึ่งเป็นการใช้หน้าต่างรถโดยสารแสวงหารายได้จนทำให้ผู้โดยสารไม่อาจใช้ประโยชน์จากหน้าต่างรถโดยสารตามวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีหน้าต่างได้ตามที่ควรจะเป็น จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๘๑๒/๒๕๕๙

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) ได้มีคำสั่งให้ผู้ร้องสอดทำการปรับปรุงแก้ไขระบบขจัดกลิ่นและเขม่าควัน ทำความสะอาดบริเวณโรงงาน ปรับปรุงอุปกรณ์หม้ออบย่าง ให้มีมาตรการป้องกันกลิ่นจากการเก็บสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ห้ามเผากากยางหรือนำกากยางไปเป็นเชื้อเพลิง และให้เคลื่อนย้ายสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานที่อยู่ในพื้นที่บริเวณอาคารและบริเวณโรงงานไปกำจัดหรือบำบัดตามวิธีการที่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ร้องสอดไม่ดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงใช้อำนาจตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ สั่งให้ผู้ร้องสอดหยุดประกอบกิจการทั้งหมดเป็นการชั่วคราวและให้ดำเนินการเคลื่อนย้ายกากยางรถยนต์ไปกำจัดหรือบำบัดตามวิธีการที่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ร้องสอดก็ไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะที่ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม จึงมีอำนาจสั่งปิดโรงงานของผู้ร้องสอดที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ใช้อำนาจสั่งปิดโรงงานตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๑๓/๒๕๕๑

แม้ผู้ถูกฟ้องคดี (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) จะได้ดำเนินการเพื่อให้มีการระงับหรือแก้ไขปรับปรุงการประกอบกิจการของบริษัท ป. ที่ระบบการป้องกันเสียงของบริษัทยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากเสียงดังเกินมาตรฐานที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมกำหนดแล้วก็ตาม แต่เมื่อเหตุเดือดร้อนรำคาญยังคงมีอยู่ก็เป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะต้องสั่งให้ระงับการกระทำ แก้ไข ปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อยังมีได้ดำเนินการ กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดี ละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุม ดูแล และป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๙๑/๒๕๕๑

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาจากผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยชอบ ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว แต่สำนักงานที่ดินจังหวัดปฏิเสธไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๗๗๒/๒๕๕๙

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) เป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย ตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลและรักษาทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งการบำรุงรักษาทางสาธารณประโยชน์ด้วย ตามมาตรา ๑๖ (๒) และ (๒๗) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังคงปล่อยให้บางส่วนของอาคารป้อมตำรวจชุมชนรุกล้ำถนนสาธารณประโยชน์เรื่อยมา จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

นอกจากนี้ ยังมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ เช่น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๘๔๗/๒๕๕๙ , อ. ๑๖๓๑/๒๕๕๙ , อ. ๑๗๒๒/๒๕๕๙ , อ. ๑๔๑๐/๒๕๕๙ , อ.๑๖๙๓/๒๕๕๙ , อ. ๑๐๒๘/๒๕๕๙ , อ. ๒๑๔๐/๒๕๕๙ , อ. ๑๘๕๑/๒๕๕๙ , อ. ๑๘๐๔/๒๕๕๙ , อ. ๑๒๒๐/๒๕๕๙ , อ. ๔๒๗/๒๕๕๑ , อ. ๘๙/๒๕๕๑ , อ. ๕๐๓/๒๕๕๑ , อ.๒๙๖/๒๕๕๑ , อ. ๒๓๐/๒๕๕๑ , อ.๓๗๕/๒๕๕๐ , อ. ๑๖๒/๒๕๔๙ , อ. ๖๔/๒๕๔๖

ตัวอย่างคดีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๓/๒๕๕๑

เมื่อการดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการขอสัญชาติของผู้ฟ้องคดีได้เสร็จสิ้นครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว โดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศแต่อย่างใด ดังนั้น การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจในการสั่งการให้มีการตรวจสอบในเรื่องเดิมอีก จึงถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจในการสั่งการที่ล่าช้าและล่าช้าเกินสมควร

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๘๑๑/๒๕๕๙

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (มหาวิทยาลัยและอธิการบดีมหาวิทยาลัย) ได้ทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ อ.ก.พ.อ. เกี่ยวกับอุทธรณ์ ร้องทุกข์ และจรรยาบรรณ ตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕ ที่มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกถอนคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพ็งมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ภายหลังจากวันที่ทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ อ.ก.พ.อ. ๗ เป็นเวลากว่า ๑ ปี ๑ เดือน และเป็นเวลาหลังจากที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของ อ.ก.พ.อ.๗ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงเป็นการดำเนินการเพิกถอนคำสั่งลงโทษให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ล่วงเลยเกินกว่าระยะเวลาที่มาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติให้ดำเนินการโดยเร็ว จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร

นอกจากนี้ ยังมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยว่าหน่วยงาน
ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ**ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร** เช่น
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๑๑๔/๒๕๕๙ , อ. ๒๑๑๕/๒๕๕๙ ,
อ. ๔๖๖/๒๕๕๗ เป็นต้น

ตัวอย่างคดีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ฯ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗/๒๕๔๙

การที่ผู้ถูกฟ้องคดี (เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด) เก็บเรื่องรอไว้โดยไม่ดำเนินการใดๆ ในส่วนที่ดินที่ถูกเวนคืนนับแต่วันยื่นคำขอรังวัดกันเขตจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาล เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นเวลาถึง ๑ ปี ๕ เดือน จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อส. ๔๓/๒๕๕๙

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีหน้าที่ที่จะต้องควบคุมดูแลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการแก้ไขป้องกันและระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญจากการประกอบกิจการเลี้ยงไก่ให้หมดสิ้นไป อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังเป็นผู้รักษาการตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่อง การควบคุมการประกอบกิจการเลี้ยงไก่ พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงมีหน้าที่ควบคุมดูแลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ประกอบกิจการเลี้ยงไก่ให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติดังกล่าว เมื่อเหตุเดือดร้อนรำคาญดังกล่าว ยังคงอยู่ จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ต้องปฏิบัติในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรในการแก้ไขหรือระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญดังกล่าวให้หมดสิ้นไป

(นอกจากนี้ ยังมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร เช่น คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๔๐๑/๒๕๕๙)

ตัวอย่างคดีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า **ไม่เป็น** การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๓๐/๒๕๕๕

ผู้ฟ้องคดีไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ขอชำระภาษีบำรุงท้องที่หรือครอบครองที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเนื่องจากที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่เจ้าของที่ดินที่มีหน้าที่ชำระภาษีบำรุงท้องที่ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ และแม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (องค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล) เคยรับชำระภาษีบำรุงท้องที่ที่ดินดังกล่าวจากผู้ฟ้องคดี ก็เป็นกรณีการชำระภาษีบำรุงท้องที่ที่ดินที่ไม่มีหน้าที่ต้องกระทำ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่รับชำระภาษีบำรุงท้องที่ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ของที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครอง จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ประกอบ มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๐๙/๒๕๕๙

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าศาลปกครองสูงสุดได้พิพากษายืนตามศาลปกครองชั้นต้นที่พิพากษายกฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษไล่ออกจากราชการตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบกับมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ที่ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการเพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังนั้น การที่กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ไม่จ่ายเงินบำนาญและคืนเงินบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบกับมาตรา ๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ จึงมิใช่การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๖๒๔/๒๕๕๙

ตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดภายในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสม หรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น แต่ก็ได้มีลักษณะเป็นการบังคับให้ราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องดำเนินการออกข้อกำหนดตามนัยบทบัญญัติดังกล่าว อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดี (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ได้ออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๓๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยให้มีการควบคุมกิจการเลี้ยงสัตว์ไว้แล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ออกข้อกำหนดการควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ จึงไม่เป็น การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้า เกินสมควรแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๗๙๔/๒๕๕๙

กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วล้อมอาคารด้านที่ติดกับบ้านของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เห็นว่า ต้องพิจารณาเบื้องต้นก่อนว่ารั้วพินาศของเจ้าของบ้านเป็นการก่อเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า ถึงแม้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถมองเห็นความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นบริเวณถนนด้านหลังรั้ว ไม่ว่าจะมองจากหน้าต่างชั้นหนึ่งหรือชั้นสองของตัวบ้าน แต่โดยภาวะวิสัยแล้วเหตุเพียงเท่านี้ก็มิใช่เหตุที่ทำให้เสื่อมหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ฟ้องคดีหรือผู้อื่นที่อยู่อาศัยในบ้านของผู้ฟ้องคดีอันเข้าข่ายเป็นเหตุรำคาญตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการเขตไม่ดำเนินการให้มีการรื้อถอนรั้วดังกล่าว จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น

ตัวอย่างคดีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๘๓๘/๒๕๕๙

กรณีการสั่งให้ผู้ถูกพักราชการกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนพิจารณาเสร็จสิ้น นั้น ผู้มีอำนาจพิจารณาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๙๐ วัน ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๖ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีอาจร้องทุกข์ การร้องทุกข์ และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ขอให้แก้ไขหรือแก้ความคับข้องใจ ดังนั้น เมื่อปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้สั่งพักราชการผู้ฟ้องคดีได้รับเรื่องจากหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ แล้วได้พิจารณามีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ รวมระยะเวลาในการพิจารณาเป็นเวลา ๘๔ วัน จึงไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

ตัวอย่างคดีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า **ไม่เป็น** การละเลยต่อหน้าที่ฯ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๐๓/๒๕๕๙

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้นำแบบ ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๒๐ มาใช้เป็นหลักฐานในการยื่นคำขออนุญาตที่ดินตามมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด และได้มีการนัดทำการรังวัดโดยก่อนวันทำการรังวัดได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำพยานหลักฐานเกี่ยวกับการได้มาซึ่งที่ดินที่ออกโฉนดที่ดินพร้อมกับผู้ปกครองท้องที่ไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการสอบสวน แต่ผู้ฟ้องคดีขอเลื่อนการสอบสวนออกไป ดังนั้น กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๑๐๐/๒๕๕๙

การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนนายกเทศมนตรีกรณี ละเลยไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และ ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบกับมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องนายกเทศมนตรีต่อศาลปกครอง ชั้นต้นในประเด็นเดียวกัน เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดรอผลให้ศาลปกครอง มีคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนจึงจะนำผลแห่งคำพิพากษามาเป็นข้อมูลในการดำเนินการ สอบสวนนายกเทศมนตรีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป ดังนั้น กรณีจึงยังไม่อาจถือ ได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือ ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

การพิพากษา

ในกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่า “ละลาย” หรือ “ล่าช้า”
(อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น)

ศาลต้องพิพากษา

“สั่งให้

หัวหน้าหน่วยงานทางปกครอง/เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง
ปฏิบัติตามหน้าที่ (ให้แล้วเสร็จ) ภายในเวลาที่ศาลกำหนด”

(มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒))

การพิพากษา

ถ้าไม่ได้ความดังที่กล่าวมา
(คือ ไม่ได้ความว่า ละเลย หรือ ล่าช้า
หรือไม่ได้ความว่า ทั้ง ละเลย และ ล่าช้า)
ศาลต้องพิพากษา
“ยกฟ้อง”

ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในระหว่างการพิจารณา

แต่หากได้ความว่า : หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ ได้ปฏิบัติหน้าที่แล้วเสร็จ
ระหว่างการพิจารณาของศาล (ไม่ว่าขั้นตอนใด
ก่อนการพิพากษา)

ศาลต้องสั่ง

“จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ”

เพราะเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไปแล้ว

ตัวอย่าง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คป. ๒๔/๒๕๕๙

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ไม่ยอมลงนามในบันทึกข้อความที่ผู้ฟ้องคดีเสนอเพื่อขอปรับตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสูงขึ้น ๑ ระดับ เป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เป็นไปตามประกาศ เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำหนดระดับตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีพิเศษ ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความเดือดร้อนเสียหายเพราะไม่อาจปรับระดับตำแหน่งได้ ขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงนามในหนังสือเสนอขอรับการประเมินฯ เพื่อให้นายอำเภอและคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดพิจารณาต่อไป จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงนามในบันทึกขออนุมัติให้ปรับตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสูงขึ้นหนึ่งระดับ เป็นกรณีพิเศษ และได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่เกี่ยวข้องต่อไปจนกระทั่งผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกและเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (นักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับ ๘) แล้ว เหตุแห่งความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีย่อมหมดสิ้นไป จึงไม่มีข้อพิพาทที่ศาลปกครองจะดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาและออกค่าบังคับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนดตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

การอุทธรณ์

ผู้ที่ไม่พอใจในคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น
มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษานั้นไปยังศาลปกครองสูงสุด
โดยยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษา
ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มามีคำพิพากษา
(มาตรา ๗๓)

ผลของคำพิพากษา/การบังคับคดี

○ คำพิพากษาผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับนับแต่วันที่กำหนดในคำพิพากษาถึงวันที่คำพิพากษาถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรืองดเสีย หากเป็นคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ให้รอการปฏิบัติตามคำบังคับไว้จนกว่าจะพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ ให้รอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

★ ในคดีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) (และตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) ในกรณีที่คู่กรณีที่ต้องปฏิบัติตามคำบังคับมิได้อุทธรณ์คำพิพากษา) เมื่อมีการอุทธรณ์ คู่กรณีฝ่ายชนะคดีอาจยื่นคำขอให้มีการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองชั้นต้นได้ โดยไม่ต้องรอนกว่าคดีจะถึงที่สุด ศาลปกครองสูงสุดอาจมีคำสั่งให้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองชั้นต้นหรือมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรได้ (มาตรา ๗๐ , ระเบียบฯ ว่าด้วยการกำหนดคดี หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอบังคับคดีตามคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๓ (๒) และ (๓))

การบังคับคดี

- ในกรณีที่ศาลพิพากษาโดยกำหนดคำบังคับสั่งตามมาตรา ๗๒วรรคหนึ่ง (๒) แล้ว ยังไม่มี การปฏิบัติตามคำบังคับหรือมีข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำบังคับ ศาลมีอำนาจ พิจารณาหรือไต่สวน และมีคำสั่งกำหนดวิธีดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือมีคำสั่งใด ๆ เพื่อให้การบังคับคดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว (มาตรา ๗๕/๓)
- ให้สำนักงาน (สำนักบังคับคดีปกครอง/สำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค/ พนง.จนท. ที่ปฏิบัติงานบังคับคดี) ดำเนินการบังคับคดีโดยติดตามและตรวจสอบว่าหัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องครบถ้วนตามคำบังคับของศาลหรือไม่ และจัดทำบันทึกผลการตรวจสอบ แล้วรายงานต่อศาล
(ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๓๙)

การบังคับคดี

เมื่อปรากฏว่า หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่มิได้ปฏิบัติตาม คำสั่งของศาล ให้ถูกต้องครบถ้วน หรือปฏิบัติ ล่าช้าเกินสมควร ให้ศาล ไต่สวนหรือ แสวงหา ข้อเท็จจริง หากฟังได้ว่า กรณีเป็นไปโดยไม่มีเหตุอันควร ศาล (องค์คณะ) อาจมี คำสั่งให้ หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ดังกล่าว ชำระค่าปรับตาม จำนวนที่สมควร ครั้งละ ไม่เกินห้าหมื่นบาท

ศาลอาจ แจ้งผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล ผู้ควบคุม หรือ นายกรัฐมนตรี เพื่อ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หรือ สั่งการ หรือ ลงโทษทางวินัยต่อไปก็ได้ และ แจ้งผลให้ศาลทราบ

ถ้า เจ้าหน้าที่ไม่ชำระค่าปรับตามคำสั่งศาล ศาลอาจมีคำสั่ง ให้บังคับคดี แก่ทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่นั้นได้ (มาตรา ๗๕/๔ , ระเบียบฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปรับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้ ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครอง ให้ถูกต้องครบถ้วน หรือปฏิบัติ ล่าช้าเกินสมควร

การไกล่เกลี่ย

- ศาลปกครองมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีพิพาทเกี่ยวกับ
 หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเอียดอ่อนที่ตามที่
 กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวซ้ำเกิน
สมควร (มาตรา ๖๖/๒ วรรคหนึ่ง (๑)) รวมทั้ง คดีพิพาทเกี่ยวกับ
การกระทำละเมิด หรือความรับผิดชอบอื่น ของหน่วยงานทางปกครอง
 หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (มาตรา ๖๖/๒ วรรคหนึ่ง (๒))

ศาลปกครองยังมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีพิพาทเกี่ยวกับ
สัญญาทางปกครอง และคดีพิพาทอื่นตามที่กำหนดในระเบียบของ
ที่ประชุมใหญ่ฯ อีกด้วย (มาตรา ๖๖/๒ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔))

การไกล่เกลี่ย

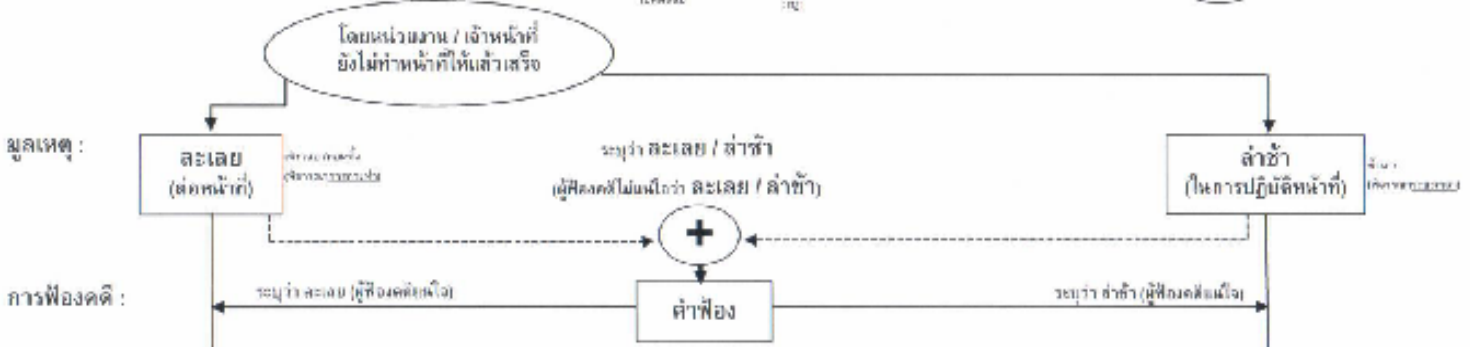
- ◎ - ศาลปกครองชั้นต้น มีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น
- ◎ - ศาลปกครองสูงสุด มีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดซึ่ง ฟ้องเป็นครั้งแรก ต่อศาลปกครองสูงสุด (คดีฟ้องตรง) (มาตรา ๖๖/๑ วรรคหนึ่ง)
- ◎ - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการไกล่เกลี่ย (มาตรา ๖๖/๑ วรรคสอง)
 - ใช้บังคับ ๓๑ ส.ค. ๖๒

ม. 9 ว 1(2) แผ่นที่ 1

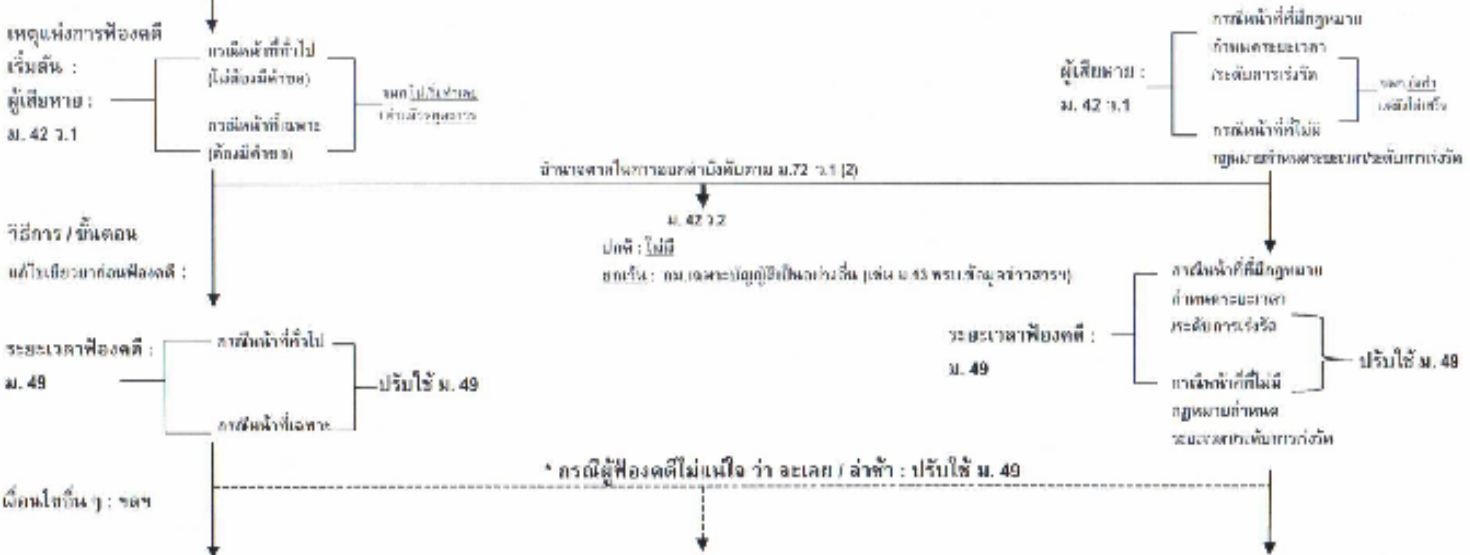
คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ลักษณะคดี : ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับสิ่งที่ตนต้องการจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สาเหตุ อำนาจศาล

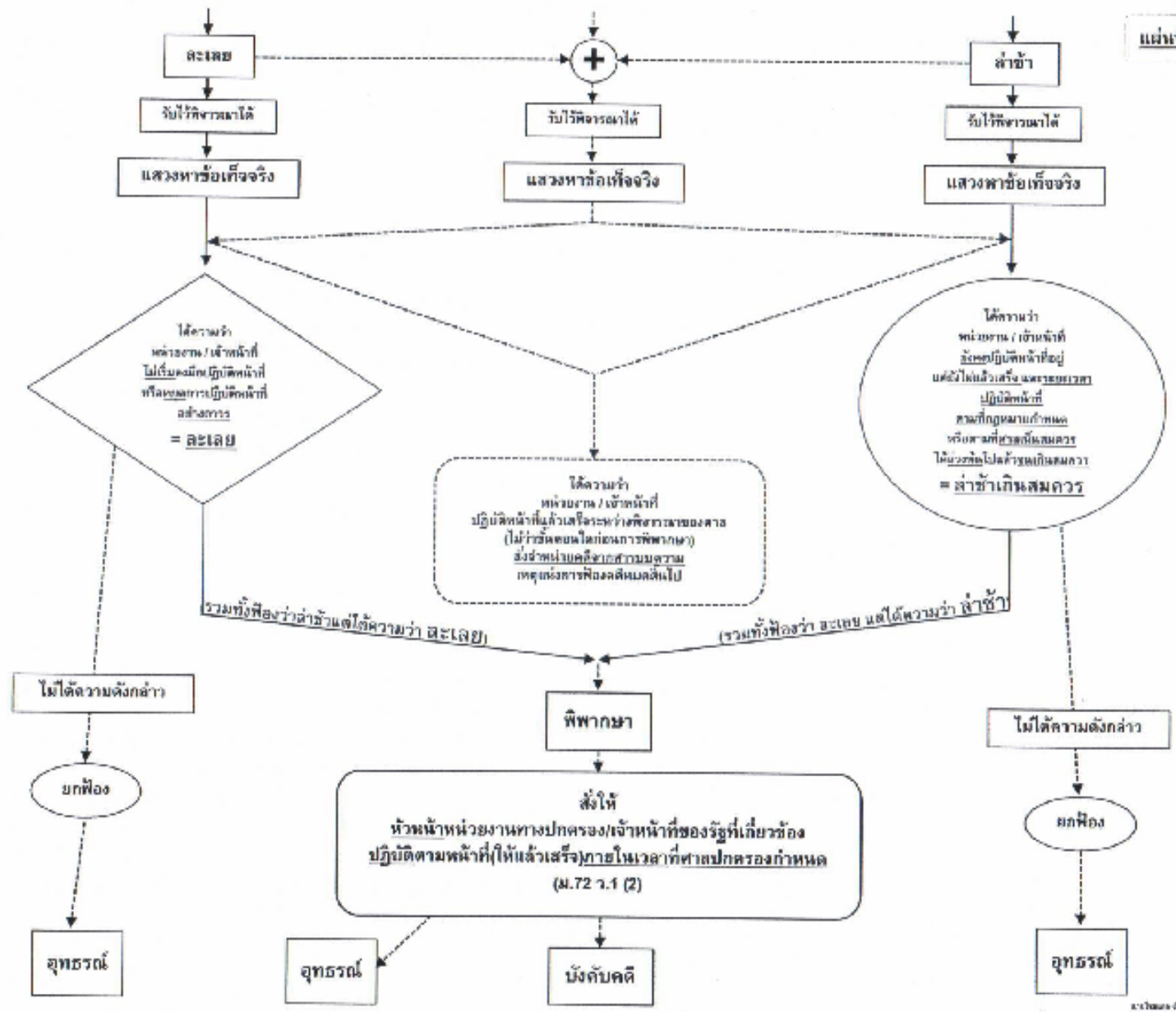
เงื่อนไขการฟ้องคดี

* กรณีผู้ฟ้องคดีไม่แน่ใจ ว่า ละเลย / ล่าช้า : ปรับใช้ ม. 49

เนื้อหาเบื้องต้น

พิจารณา

สาระสำคัญเกี่ยวกับระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (สำหรับพิจารณาประเด็นในเนื้อหาแต่ละคดี)

การออกคำสั่งทางปกครอง / การอนุญาต	การพิจารณาอุทธรณ์ / คำร้องทุกข์	การปฏิบัติหน้าที่อื่น	การตอบคำถาม / แจ้งการดำเนินการ
<p>การออกคำสั่งทางปกครอง</p> <p>1. เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะ (ถ้ามี)</p> <p>ถ้าไม่มี</p> <p>2. พรม.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (ม.39/1 (แก้ไขโดย พรบ.ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2557)*</p> <p>- การออกคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องลงชื่อเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน</p> <p>การอนุญาต</p> <p>(รวมถึงออกใบอนุญาต อนุมัติ จดทะเบียน ขึ้นทะเบียน รับแจ้ง ให้ประทับบัตร/ใบอนุญาตชั่วคราว)</p> <p>* พรบ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 (ม.10)</p> <p>- ผู้อนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน ตาม ม.7 และแจ้งผู้ยื่นคำขอทราบ ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ</p> <p>- ถ้าไม่แล้วเสร็จ ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุก 7 วัน จนกว่าจะแล้วเสร็จ</p> <p>(ถ้าไม่แจ้งข้างต้น = ละเว้นการทำการเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น / วันแต่มีเหตุผลวิฉัย)</p>	<p>การพิจารณาอุทธรณ์</p> <p>1. เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะ (ถ้ามี)</p> <p>ถ้าไม่มี</p> <p>2. พรม.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (ม.45)</p> <p>- เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งพิจารณาอุทธรณ์ไว้แล้วเสร็จ และแจ้งผู้อุทธรณ์ไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ถ้าไม่เห็นด้วยให้รายงานไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์</p> <p>- ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับรายงาน</p> <p>- ถ้าไม่แล้วเสร็จให้มีหนังสือแจ้งผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดแล้วให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันครบกำหนดดังกล่าว</p> <p>การพิจารณาคำร้องทุกข์</p> <p>1. เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะ (ถ้ามี)</p> <p>ถ้าไม่มี</p> <p>2. พรม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 (ม.37)</p> <p>- ระยะเวลาแล้วเสร็จตามที่ส่วนราชการแต่ละแห่งประกาศกำหนด</p> <p>ถ้าไม่มี</p> <p>3. ระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร (อาจนำระยะเวลา 90 วัน ตาม ม.49 พรบ.จัดตั้งศาลปกครองฯ มาปรับใช้)</p>	<p>การปฏิบัติหน้าที่อื่น</p> <p>1. เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะ (ถ้ามี)</p> <p>ถ้าไม่มี</p> <p>2. พรม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 (ม.37)</p> <p>- ระยะเวลาแล้วเสร็จตามที่ส่วนราชการแต่ละแห่งประกาศกำหนด</p> <p>ถ้าไม่มี</p> <p>3. ระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร (อาจนำระยะเวลา 90 วัน ตาม ม.49 พรบ.จัดตั้งศาลปกครองฯ มาปรับใช้)</p>	<p>การตอบคำถาม / แจ้งการดำเนินการ</p> <p>1. เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะ (ถ้ามี)</p> <p>ถ้าไม่มี</p> <p>2. พรม.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (ม.38)</p> <p>1) ภายใน 15 วัน นับแต่ได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือ</p> <p>2) ระยะเวลาตาม ม.37 (ที่ส่วนราชการแต่ละแห่งกำหนด)</p>

Q & R

